Contributed by M. Lievens
vrijdag, 16 mei 2008 -

Elke voetganger of fietser weet het: onze steden stinken. Je kunt niet buitenkomen zonder giftige gaswolken te moeten inademen. Fijn stof, smog, astma, kanker: de linken zijn snel gelegd. Koning auto blijft nochtans onaangeraakt.

Privaat autobezit is één van de belangrijkste steunpilaren van het kapitalisme. De automobielsector is een pionier geweest in de invoering van grootschalige productie, van nieuwe productietechnieken (lopende band), van massaconsumptie (de “5 dollar day” van Ford, die de arbeiders moest toelaten zelf een auto te kopen), en vandaag van ‘greenwashing’ (zich via reclame een groener imago aanmeten dan de realiteit eigenlijk toelaat). De auto is een statussymbool geworden. De reclame-industrie en de automobielsector zijn er in geslaagd een breed aanvaarde cultuur van privaat autobezit te creëren, en doen er nu alles aan om de schadelijke gevolgen van massaal autoverkeer zoveel mogelijk onder de mat te vegen.

De auto is nochtans één van de belangrijkste oorzaken van de klimaatverandering. Vandaar dat elke stap die het private autoverkeer kan terugdringen ten voordele van openbaar vervoer of andere duurzamere vormen van transport zoals de fiets, toegejuicht moet worden.

Zowel in Gent als in Leuven zijn momenteel groepen mensen actief aan het ijveren voor autoloze zondagen. De groep ‘Leuven Centraal’ (www.leuvencentraal.org), waarin ook mensen van de SAP betrokken zijn, won tijdens het Leuvense wereldfeest vorig jaar de ideeënwedstrijd met zijn campagne voor een autoloze zondag. Het gemeentebestuur pikte het idee op, maar lijkt nu te talmen, of afgezwakte scenario’s te lanceren. Leuven Centraal heeft dan ook beslist de handtekeningencampagne te herstarten, om de druk op te voeren.

Ook in Gent is er een groep bezig met een campagne voor een autoloze zondag (www.gentdestraatop.be). Ze zoeken 3000 handtekeningen van Gentenaars om op de Gentse gemeenteraad hun zaak te kunnen bepleiten. Ze eisen minstens twee autoloze zondagen per jaar, net zoals in Antwerpen of Brussel.

Autoloze zondagen alleen zullen uiteraard de wereld niet redden. Maar ze kunnen wel laten zien hoe een stad zonder auto’s er zou kunnen uitzien, waar de publieke ruimte opnieuw publiek is, waar mensen mekaar kunnen ontmoeten zonder vergast te worden, waar de private, individualistische en commerciële logica plaats moet maken voor de gemeenschap. Dergelijke concrete initiatieven, hoe bescheiden ook, zijn uiterst waardevol omdat ze iets laten zien van de absurditeit van de huidige samenleving en de wijze waarop die georganiseerd is. Iedereen weet vandaag dat roken uiterst schadelijk is. Hoe hebben we daar ooit aan kunnen twijfelen? Door te laten zien hoe leuk het leven in de stad kan zijn zonder auto’s, moeten we mensen ook die vraag doen stellen voor privaat autoverkeer: auto’s zijn uiterst schadelijk, hoe hebben we daar ooit aan kunnen twijfelen?

Uiteraard zouden dergelijke campagnes een deelaspect moeten worden van een veel omvattender strijd voor een daadwerkelijke sociaal-ecologische kentering. Veel mensen zijn vandaag verplicht een auto te kopen en te gebruiken, omdat het openbaar vervoer veel te duur is, of niet volstaat om op hun werk te geraken. Veel mensen werken onregelmatige uren, en zijn dan ook aangewezen op de auto. De collectieve, openbare alternatieven zijn te weinig ontwikkeld of onvoldoende toegankelijk of betaalbaar. Gratis openbaar vervoer, een moratorium op nieuwe wegen, publieke investeringen in nieuwe tram-, bus- en treinlijnen zijn eisen waarmee we al een stapje verder kunnen gaan.

Daarvoor moet niet enkel de regeringspolitiek veranderen, maar moet ook de automobielsector zelf helemaal omgeturnd worden. Ook al kan het erg utopisch klinken in een context waarin automobielarbeiders in België recent zware klappen kregen (Renault, Ford, Volkswagen…), het zijn

de arbeiders zelf die mee de druk kunnen uitoefenen om die fabrieken om te vormen voor de productie van maatschappelijk nuttige en duurzame goederen zoals trams, treins en bussen.

De klimaatswijziging komt snel op ons af, en zal grootschalige, structurele veranderingen vergen. Elk initiatief dat opkomt voor de ecologische en sociale noden, dat de democratische, publieke logica voorrang geeft boven de private, commerciële logica en dat het bewustzijn kan aanwakkeren van de ecologische problematiek, moet toegejuicht worden.